

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ФАКТОРИ
РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

2-3 лютого 2018 року

**Київ
2018**

Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»

ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ

учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ФАКТОРИ
РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

2-3 лютого 2018 року

ЧАСТИНА II

Київ
2018

УДК 37.01 + 159.9(063)
С 91

Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2-3 лютого 2018 року). - К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. - Ч. 2. - 120 с.

УДК 37.01 + 159.9(063)
С 91

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Галацин Е. А.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА ПРОЕКТОВ
НА ЗАНЯТИЯХ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ.....

Герасімова Т. Ю.

ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ФІЗИКИ.....

Загорулько М. О.

СИСТЕМІЙНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА
ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИПЬКО-ДІАПОСТИЧНИХ УМІНЬ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....

Зарицька А. А., Зарицький А. О.

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ
У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ЕСТРАДНОГО СПІВАКА.....

Карпова О. О.

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНИХ НАВИЧОК
У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....

Костолович Т. В.

СИСТЕМА ВПРАВ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФОНЕТИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....

Луніка О. В.

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ КРАЮ
В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ.....

Ма Мінь

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ
УСНОГО КИТАЙСЬКОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ
МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА СЕРЕДНЬОМУ РІВНІ
МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ.....

Кріт Н. В., Мазкова Л. В.

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ПРИЙОМІВ НАВЧАННЯ
ПІД ЧАС РОБОТИ З ПІДРУЧНИКОМ ГЕОГРАФІЇ У 6 КЛАСІ.....

Малюк В. В.

КОНЦЕПЦІЯ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ЯК ІНТЕГРОВАНОЇ У ВНЗ.....

Микуліна А. К.

ОВОЛОДІННЯ ДОШКІЛЬНИКАМИ
КОМПОЗИЦІЙНИМИ НАВИКАМИ В ПРОЦЕСІ
СЮЖЕТНОГО МАЛЮВАННЯ.....

4. Ушакова П. І. Інтегрування змістової та організаційної складових навчання у модульній програмі з української мови для іноземних студентів-нефілологів / Н. І. Ушакова, О. М. Тростинська // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки: зб. наук, праць. - Х.: Константа. 2008. - Вип. 13. - С. 92-101.
5. Ушакова Н. І. Про відповідність програм з мовної підготовки іноземних студентів європейським компетенціям володіння іноземною мовою / Н. І. Ушакова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки: зб. наук, праць. - Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2009. - Вип. 14. - С. 224-234.
6. Ушакова Н. І. Концепція мовної підготовки іноземців у ВНЗ України / Н. І. Ушакова, В. В. Дубічинський, О. М. Тростинська // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. Міжпредметні зв'язки: зб. наук, праць. - Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. - Вип. 19. - С. 136-146.

Микушица А. К., старший викладач кафедри
теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Закарпатська область, Україна

ОВОЛОДІННЯ ДОШКІЛЬНИКАМИ КОМПОЗИЦІЙНИМИ НАВИКАМИ В ПРОЦЕСІ СЮЖЕТНОГО МАЛЮВАННЯ

Саме в дитинстві закладаються основи інтелекту людини, формуються різнобічні потреби, погляди, ідеали. Тому цей період є найсприятливішим і найвідповідальнішим. Чим раніше та активніше здійснюється процес прилучення до прекрасного, тим він ефективніший, міцніший, тим глибше формуються інтереси до мистецтва, ефективніше йде процес духовного розвитку дитини. Важливе значення у цьому належить малюванню.

Приділяючи велику увагу малюванню, видатний педагог В. О. Сухомлинський писав: «...дитячий малюнок, процес малювання - це частка духовного життя дитини. Діти не просто переносять на папір щось з навколишнього світу, а живуть у цьому світі, входять у нього як творці краси, дістаючи насолоду від неї» [4, с. 85].

У процесі сюжетного малювання діти пізнають навколишній світ. Щоб успішно навчати дітей сюжетного малювання в ДНЗ, правильно розвивати в них образне мислення і творчі здібності, вихователь має розуміти особливості створення дитячого малюнка, особливості оволодіння дітьми композиційними навиками.

Ознайомлення дітей з основами композиції передбачено програмою навчання та виховання дітей дошкільного віку. Згідно з завданнями програми розглядаються теоретичні питання ознайомлення дітей з основами композиції, з процесом роботи художника над картиною, розкриваються вимоги щодо послідовності роботи над сюжетним малюнком.

Щоб успішно засвоїти навчальний матеріал з композиції, слід навчити дошкільників виконувати сюжетні малюнки з пам'яті на основі попередніх спостережень навколишнього життя та з уяви, а також створювати ілюстрації до літературних творів (казок, оповідань, віршів), мультфільмів і кінофільмів.

Ці завдання відіграють важливу роль як в вихованні дошкільників так і в розвитку їхньої просторової уяви, у виробленні елементарних умінь з основ композиції.

Методичну та теоретичну основу даної проблеми становлять дослідження таких науковців, як Є. А. Флеріної, І. П. Сакуліної, Т. С. Комарової, Н. А. Ветлугинової, Т. І. Пантелєєвої, Р. М. Чумічева, Т. І. Халезової, О. О. Дронової, Т. І. Смирнової, Г. Г. Григор'євої. Такі науковці, як Н.Т. Кириченко та Т. Підкурманна вивчали особливості оволодіння дошкільниками композиційними навиками в процесі створення малюнку.

«Композиція» в перекладі з латинського означає складання, упорядкування. *Композиція* — це розміщення образотворчих форм в єдності зі змістом [1, с. 19].

За допомогою композиції художник на основі законів лінійної та повітряної перспектив, світлотіні, пластичної анатомії передає на картинній площині навколишню дійсність, розподіляє і розміщує постаті та предмети на предметній площині картині, виявляє їхній взаємозв'язок у просторі, визначивши композиційний центр твору і підпорядкувавши йому другорядні образи. Термін «композиція» застосовується до багатого і малофігурних картин, ілюстрацій, пейзажів, натюрмортів і навіть до малюнків окремих предметів, де композиція залежить від формату картинної площини і відіграє важливу роль [2, с. 74].

Оволодіння основами композиції починається з розміщення на картинній площині зображення одного предмета, потім двох і більше, з урахуванням просторових зв'язків між ними. Їхньої цілісності й рівноваги з площиною.

Щоб успішно навчати дітей основам композиції в процесі сюжетного малювання в ДПЗ, правильно розвивати в них образне мислення і творчі здібності, вихователь має розуміти особливості дитячого малюнка, починаючи з малюнків дітей молодшого дошкільного віку, знати обсяг умінь і навичок дітей 5-6 років. Вивчення дитячих сюжетних малюнків, розуміння розвитку просторової уяви і просторового зображення в них допоможе вихователю активніше розвивати у дітей спостережливість, уміння вивчати навколишнє життя і зображувати бачене в малюнках, допоможе кращому розумінню дитячих прагнень.

Дбати про грамотне виконання тематичного малюнка означає вчити дітей компонувати його, ознайомлювати з основними правилами композиції, правильно зображувати форму, пропорції та колір образів композиції, передавати елементарні просторові явища (зменшення предметів з віддаленням).

Слід пам'ятати, що поняття простору розвивається у дітей дуже повільно й індивідуально, тому треба допомагати дітям зрозуміти значення предметної площини на папері, навчитися свідомо розміщувати предмети на цій площині (основи ближчих предметів розміщувати на предметній площині нижче, а віддалених - вище; більш віддалені предмети зображувати не лише меншими, а й не дуже чіткими, іншими в кольорі). Ці закони лінійної та повітряної перспектив вихователь пояснює дітям протягом усього часу навчання малювання, розглядаючи репродукції картин художників, таких як: І Левітана «Золота осінь», «Березовий гай», «Весна. Велика вода», С.Васильківського «Ловлять снігура», С. Шишка «Київ. Русанівка» [2, с. 87].

З метою глибокого розкриття й усвідомлення теми або закріплення вивченої теми вихователь повинен використовувати таблиці чи репродукції картин. Аналіз їх допоможе дітям краще зрозуміти величину предметів, що розміщені «ближче» і «далі», елементарні явища перспективи.

Змістом сюжетного малювання є який-небудь сюжет. Дитина зображує предмети, розташовані в просторі, в їх взаємозв'язках і відношеннях. Дошкільників потрібно завжди вчити виділяти композиційний центр при побудові сюжетного малюнку - це те головне, що визначає зміст образу. Дітей також слід знайомити з різними засобами виразності художніх образів, які виражають зміст даної теми і

виділяються в загальній композиції величиною, кольором, формою або розташуванням на аркуші різних предметів. Без передачі головного композиційного центру важко зрозуміти зміст малюнка [4, с. 67].

Виходячи з комплексу завдань керівництва сюжетним малюванням, з огляду на труднощі освоєння цього виду діяльності (особливості сприйняття дітей) і складності графічного втілення сюжетного образу, методика роботи з дітьми повинна будуватися у двох напрямках:

1. Збагачення дітей яскравими враженнями про навколишній світ: соціальних та природних явищ, розвиток спостережливості, умінь бачити, відчувати, помічати виразність форми, пропорції, кольору окремих предметів, їх взаємозв'язок і поєднання.

2. Допомога дітям в осмисленні засобів графічного зображення сюжету, у встановленні зв'язку між уявленнями і способами зображення [3, с. 10].

Оволодіння дошкільниками композиційними навиками, які впливають на розвиток виразності дитячих малюнків в сюжетному малюванні будуть більш ефективними, якщо:

- враховувати вікові та індивідуальні особливості дітей;
- попередньо формувати задум у малюків, розвиваючи здатність відчувати, бачити, усвідомлювати виразність образу, помічаючи неповторність, оригінальність навколишнього світу;
- використовувати в процесі роботи всі засоби виразності (форму, колір, композицію, колорит і ін.);
- роботу у процесі навчання сюжетному малюванню необхідно проводити систематично і планомірно [4, с. 52].

Оволодіння основами композиції у дошкільників проходить в такій послідовності:

1. Вибір сюжету.
2. Попереднє компоновання сюжету.
3. Цілеспрямоване спостереження навколишнього життя в зв'язку з темою та замальовування потрібних образів до неї (дерев, будівель, транспорту, тварин, птахів, людей).
4. Доробка кількох ескізів теми з використанням попередніх замальовок з натури та вибір кращого варіанта композиції.
5. Побудова основного ескізу сюжетної композиції на великому форматі олівцем.
6. Виконання сюжетної композиції в кольорі.
7. Аналіз сюжетної композиції [1, с. 67].

Вибравши тему і сюжет, відповідну ідею твору дитина втілює їх у наочних зорових формах. Головну роль у цьому процесі відіграє композиція, виразність її змісту і форми.

Правильна побудова сюжетної композиції залежить не лише від творчої уяви, а й від глибини знань тих, хто малює, та умінь застосовувати їх у творчій роботі (основних законів лінійної та повітряної перспективи; потрібних даних з кольорознавства; основних пропорцій, конструктивної будови різних предметів; найважливіших правил та елементів композиції).

Всі засоби виразності побудови композиції сюжетного малюнка, хоча і доступні дітям, однак процес їх засвоєння досить складний і трудомісткий і вимагає тривалої і систематичної допомоги, навчання з боку педагога.

Література:

1. Кириченко Н. Т. Сюжетне малювання в дитячому садку / Н. Т. Кириченко - К.: Радянська школа, 1986.
2. Костерін Н. П. Навчальне малювання / Н. П. Костерін - М, 1984 - 140 с.
3. Котляр В. Створення малюнка. Навчання засобів художньої виразності / В. Котляр // Дошкільне виховання - 1992, № 8, С. 10-11.
4. Халезова Н. Б. Про шляхи підвищення виразності малюнків дошкільнят / Н. Б. Халезова, О. О. Дронова // Дошкільне виховання - 1987.

Наугольнова Т. О., вчитель фізичного виховання
та трудового навчання вищої категорії

*Криворізька загальноосвітня школа 1-III ступенів № 8
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Трудова підготовка в сучасній загальноосвітній школі має бути гнучкою та пристосованою до технічних, економічних, соціальних потреб суспільства, спрямованою на те, щоб допомогти випускникам навчальних закладів у професійному самовизначенні, оволодінні методами творчої діяльності в умовах ринкової економіки. Сьогодні на зміну фактично ремісничому, тренувальному трудовому навчанню має прийти процес формування та розвитку творчої ініціативи, творчого пошуку, трудова діяльність школярів повинна бути наповнена інтелектуальним змістом, тоді на уроках трудового навчання створюватимуться умови для реалізації індивідуальних можливостей особистості кожного учня.

Зазначене вимагає нових підходів до методики трудового навчання, яка має на меті забезпечити підготовку дітей до трудової діяльності у різних сферах виробництва, дати школярам загальні відомості про основи виробництва, сучасну техніку, технології, процеси управління, основні групи професій; залучити учнів до творчо-інтелектуальних і технологічних робіт; сформувати у дітей навички розв'язання творчих практичних завдань.

Провідним напрямом реалізації нового змісту трудового навчання, як підкреслено в Державному стандарті освітньої галузі «Технологія», є проектно-технологічна діяльність, яка інтегрує всі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту. Проектно-технологічний підхід надає можливість реалізувати варіативність у змісті трудової підготовки, тобто уникнути регламентації наповнення змісту навчальної діяльності учнів. Проектно-технологічна система базується на гнучкій організації процесу навчання дітей, де пріоритет належить засобам активного навчання й сучасним педагогічним технологіям, а це, в свою чергу, вимагає розроблення відповідної методики, перегляду деяких важливих питань щодо проведення уроків трудового навчання [2; 2].

Відповідно до змісту програми, школярів необхідно залучати до проектно-технологічної діяльності, що передбачає виконання ними спочатку навчальних, а з часом і творчих проектів [3; 12].